

Ks. Piotr Kandefer (Przemyśl)

Premisla Christiana
T. XIII, Przemyśl 2008/2009
s. 279 – 302

**Sprawozdanie z działalności
Wyższego Seminarium Duchownego w Przemyślu
w roku akademickim 2006/2007**

Miniony rok akademicki wspólnota Wyższego Seminarium Duchownego w Przemyślu przeżywała w perspektywie hasła przyjętego do realizacji w roku duszpasterskim 2006/2007: „Przypatrzmy się powołaniu naszemu”. Wspólnota seminaryjna kształtowana była także wydarzeniami z życia Kościoła powszechnego, w naszej Ojczyźnie oraz Kościoła w jego wymiarze lokalnym. Były nimi przede wszystkim wspomniana 9 czerwca w Krośnie 10 rocznica pobytu Sługi Bożego Jana Pawła II na naszej ziemi oraz 50 rocznica uwolnienia Sługi Bożego Stefana Kardynała Wyszyńskiego, wspomniana w październiku ubiegłego roku w Komańczy. Postaci Ojca Świętego Jana Pawła oraz Prymasa Tysiąclecia pozwalają lepiej odczytać pełen miłości zamysł Boży wobec powołanych do spełniania misji pasterskiej w Kościele

Niniejsze sprawozdanie obejmuje działalność Seminarium od uroczystej inauguracji mającej miejsce 30 września 2006 r., do dnia 24 września 2007r, to jest do powrotu alumnów wszystkich lat po przerwie wakacyjnej.

30 października 2006 roku wspólnota seminaryjna przeżywała inaugurację nowego roku akademickiego. Uroczystość rozpoczęła się od Mszy świętej koncelebrowanej przez Księdza Arcybiskupa Józefa Michalika Metropolite Przemyckiego, biskupów Adama Szala i Mariana Rojka prodziekana Wydziału Teologicznego PAT w Krakowie Księdza prof. dra hab. Stanisława Hałasa oraz wielu Gości.

Po Mszy Świętej uroczystość kontynuowana była na auli seminaryjnej. Prefekt studiów ks. dr Norbert Podhorecki odczytał sprawozdanie z działalności Seminarium w roku 2005/2006. Wykład inauguracyjny pt. „Zagadnienie inkulturacji w kontekście ewangelizacji W Papui Nowej Gwinei” – wygłosił o. dr hab. Zdzisław Kruczek CSMA, misjonarz i rektor Seminarium w Mount Hagen w Papui Nowej Gwinei. Następnie odbyła się immatrykulacja alumnów roku pierwszego, indeksy otrzymało 39 alumnów.

1. Stan personalny Wyższego Seminarium Duchownego

Formację w seminarium w ubiegłym roku akademickim rozpoczęło 162 kleryków naszej Archidiecezji, oraz 9 Braci Bazylianów. Na urloпах dziekańskich i zdrowotnych przebywało łącznie 15 alumnów. Na kursie pierwszym studia rozpoczęło 38 alumnów ukończyło 33, na drugim 29 ukończyło 26, trzecim 28 ukończyło 27, na roku czwartym studiowało 24 a na piątym 24 ukończyło 23, kurs VI rozpoczęło 19 alumnów ukończyło 17. Po egzaminach wstępnych przeprowadzonych w lipcu i we wrześniu na pierwszy rok studiów zostało przyjętych 34 alumnów. Na dzień dzisiejszy w seminarium formuje się 167 alumnów, 15 przebywa na urloпах, z wykładów korzysta 4 braci Bazylianów.

W okresie sprawozdawczym zarząd seminaryjny, który kierował pracą formacyjną, stanowili:

Rektor	ks. dr Dariusz Dziadosz
Wicerektor	<i>vacat</i>
Dyrektor administracyjny	ks. mgr Janusz Jakubiec
Ojciec duchowny I	ks. dr Stanisław Jamrozek
Ojciec duchowny II	ks. dr Wacław Siwak
Ojciec duchowny III	ks. mgr Krzysztof Chudzio
Prefekt studiów	ks. dr Norbert Podhorecki
Prefekt I i Dyrektor Biblioteki	ks. mgr Tadeusz Baj
Prefekt II	ks. dr Piotr Kandefer
Prefekt III	ks. mgr lic. Marek Wilk

Od czerwca 2007 roku ks. dr Norbert Podhorecki i ks. dr Wacław Siwak korzystają z urlopu habilitacyjnego zaś ks. mgr Ta-

deusz Baj został mianowany proboszczem. W rozpoczynającym się roku akademickim nominację na prefektów w naszym seminarium otrzymali ks. dr Jacek Żygała oraz ks. mgr Wojciech Wojtas, posługę ojca duchownego podjął ks. mgr Wiesław Siwiec. Wszystkim odchodzącym Przełożonym serdecznie dziękujemy. Niech Dobry Pasterz sownie wynagrodzi. Nowym Przełożonym pragniemy na tym miejscu życzyć obfitego Bożego błogosławieństwa w podejmowaniu ich seminaryjnych obowiązków. Za pracę w naszym Seminarium pragniemy podziękować ks. mgr Markowi Zajdłowi oraz ks. mgr Jacentemu Matuszewskiemu.

Formację intelektualną w ramach Instytutu Teologicznego w Przemyślu w roku akademickim 2005/2006 prowadziło 36 nauczycieli akademickich, w tym 4 samodzielnych pracowników nauki (dwóch profesorów i dwóch doktorów habilitowanych), 19 doktorów, 7 licencjuszy i 4 magistrów. Wśród wykładowców pracowały 2 osoby świeckie

Nie możemy też pominąć słów serdecznej wdzięczności jakie wspólnota Wyższego Seminarium Duchownego w Przemyślu, podsumowując ubiegły rok akademicki, pragnie wyrazić dla Sióstr Rodziny Maryi, które pełnią wiele różnych obowiązków w naszym Domu. Dziękujemy siostrom Elżbiecie Kot, Małgorzacie Łysy, Janinie Rapacz oraz Irenie Sowa, które od wakacji służą swoimi charyzmatami i modlitwą na innych placówkach poza przemyskim seminarium.

Osiągnięcia naukowe wykładowców instytutu teologicznego

Księża Profesorowie Instytutu Teologicznego obok zajęć prowadzonych w Seminarium w Przemyślu podejmowali także wykłady w Studium Życia Rodzinnego i Archidiecezjalnym Instytucie Muzyki Sakralnej oraz w innych ośrodkach naukowych naszego miasta czy archidiecezji, oraz poza ich granicami: Ks. prof. dr hab. Władysław Głowa na Katolickim Uniwersytecie Lubelskim, ks. prof. dr hab. Marian Wolicki na Papieskim Wydziale Teologicznym we Wrocławiu, Państwowej Wyższej Szkole Zawodowej w Przemyślu i Jarosławiu oraz w Filii Wydziału Nauk Społecznych KUL w Stalowej Woli; ks. dr hab. Kazimierz Bełch w Instytucie Teologicznym Uniwersytetu Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Radomiu; ks. dr

hab. Jan Twardy na Wydziale Teologicznym Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach; ks. dr Stanisław Harężga i ks. dr Dariusz Dziadosz na Katolickim Uniwersytecie Lubelskim oraz ks. dr Stanisław Szałankiewicz w Państwowej Wyższej Szkole Zawodowej w Jarosławiu.

Utrwalonym świadectwem i owocem działalności naukowej środowiska są publikacje, które ukazały się drukiem w okresie sprawozdawczym 2006/2007. Są wśród nich pozycje książkowe, artykuły naukowe, opracowania, recenzje oraz artykułu o charakterze popularnym. W sumie można doliczyć się około 150 różnego rodzaju publikacji autorstwa wykładowców naszego seminarium. Wykaz publikacji naukowych pracowników naszej uczelni zamieszczono w aneksie sprawozdania.

Ważnym wydarzeniem w naszym seminarium były kolokwia habilitacyjne dwóch wykładowców naszej uczelni. 28 listopada ubiegłego roku w Katolickim Uniwersytecie Lubelskim ks. dr Stanisław Harężga uwieńczył swój przewód habilitacyjny obroną rozprawy „Jezus i Jego uczniowie Model chrześcijańskiej formacji w ewangelii wg św. Marka”. 13 marca 2007 roku na tej samej uczelni odbyło się kolokwium habilitacyjne Księdza rektora Dariusza Dziadosza, przedmiotem kolokwium była rozprawa pt. „Monarcha odrzucony przez Boga i lud” Niecodziennym wydarzeniem wieńczącym etap pracy naukowej i artystycznej ks. Prałata Mieczysława Gniadego był jego doktorat artystyczny W dniu 26 maja 2007 roku w bazylice archikatedralnej pod batutą ks. Doktora został wykonany koncert utworów Józefa Zeidlera, który stanowił zasadniczy element przewodu doktorskiego w dyscyplinie artystycznej – dyrygentura.

Etap seminaryjnego przygotowania kandydatów do kapłaństwa obejmował formację ludzką, duchową, intelektualną i pastoralną.

2. Formacja ludzka – fundamentem całej formacji kapłańskiej

„Bez odpowiedniej formacji ludzkiej cała formacja kapłańska byłaby pozbawiona swego niezbędnego fundamentu” (PDV 43). To-

też stałą formację ludzką alumnów realizowano podczas rocznikowych spotkań wychowawczych oraz poprzez rozmowy indywidualne. Wychowawcy przeprowadzili z każdym alumnem co najmniej trzy rozmowy wychowawcze w ciągu roku. Ponadto formacji ludzkiej służyły przeprowadzone kilkakrotnie spotkania z Księdzem rektorem dotyczące formacji oraz zasad *bon ton*.

Praktyczną i dobrą szkołą realizacji tych postaw prawdziwie ludzkich i chrześcijańskich była działalność Seminaryjnej „*Caritas*”, prowadzona w wielu agendach pod kierunkiem ojca duchownego księdza dra Stanisława Jamrozka przez alumnów różnych lat, którzy mają w ten sposób możliwość zetknąć się z ludzkim cierpieniem i samotnością. Warto zaznaczyć, że klerycy są zaangażowani w 21 różnych grup mających cel charytatywny, jak np. Domy Dziecka, Internat Specjalnego Ośrodka Szkolno – Wychowawczego, Wspólnoty Ruchu „*Wiara i Światło*”, Ośrodek Rehabilitacyjno – Wychowawczy, Domy Pomocy i Opieki Społecznej na Bakończycach i na ulicy Basztowej, Duszpasterstwa: rodzin dzieci autystycznych, głuchoniemych, niewidomych, więźniów, Romów, Pogotowie Opiekuńcze, Schronisko dla bezdomnych, szpitale i świetlice oraz oratoria u Sióstr Felicjanek i Michalitek. Podczas wakacji alumni po II roku studiów, odbywając praktykę w Zakładzie Opieki Leczniczej w Przemyślu, mieli sposobność zetknąć się z cierpieniem, osamotnieniem i wszelkimi problemami ludzi podeszłego wieku.

Seminarium w wypełnianiu swoich zadań w dziedzinie formacji ludzkiej nawiązuje do wzorców wyniesionych z życia rodzinnego i dlatego otwiera się na wieloraką współpracę z rodzicami alumnów. W tym celu zorganizowano spotkania dla rodziców roku I i III oraz dla rodziców diakonów, jak również spotkanie opłatkowe dla rodziców roku II, IV i V.

Aktywność kulturalna alumnów przejawiała się w przygotowywaniu okolicznościowych akademii np. ku czci św. Tomasza z Akwinu, z racji św. Mikołaja, obłóczyn, Święta Niepodległości Polski, karnawału, w uczestnictwie w koncertach muzyki poważnej, w spektaklach teatralnych czy seansach filmowych. Chór klerycki, śpiewający pod batutą Ks. dra Tadeusza Bratkowskiego, obok oprawy muzycznej uroczystości w seminarium i w archikatedrze wyjeżdżał w okresie Wielkiego Postu do kilku parafii naszej diecezji z Męką Pańską (Archikatedra, Orzechowce, Munina, Domaradz).

W seminarium działał także zespół muzyczny SPES, który swoimi występami przyczynił się przeprowadzenia Pielgrzymki DPP, zespół dał koncert na Diecezjalnym Spotkaniu Młodych oraz na Diecezjalnym zlocie KSM.

W ramach formacji ludzkiej należy też umieścić wydawanie pisma seminaryjnego „Communitas” redagowanego przez alumnów. W roku sprawozdawczym ukazały się w dobrej szacie graficznej dwa numery „Przypatrzcie się powołaniu waszemu” oraz „Na mojej drodze”. Formacji ludzkiej służyła też praktyka alumnów w diecezjalnym radio FARA, gdzie uczestniczyli w przygotowaniu kilku audycji. Wielokrotnie w ciągu roku alumni przygotowywali okolicznościowe gazetki ścienne, wystawy fotograficzne i okolicznościowe. Zacieśnianiu wzajemnych więzi i lepszemu poznaniu się służyły wycieczki, które księża Wychowawcy i Ojcowie Duchowni odbywali z poszczególnymi rocznikami alumnów.

Alumni seminarium są objęci opieką lekarza pierwszego kontaktu. Korzystali z gabinetu lekarskiego i stomatologicznego. Nie można nie zauważyć także dziedziny sportowej. Alumni korzystają z zajęć obowiązkowych i nieobowiązkowych z wychowania fizycznego, do ich dyspozycji są boiska sportowe, sala gimnastyczna i siłownia. Mieli możliwość korzystania z lodowiska i stoku narciarskiego. Drużyna naszego Seminarium uczestniczyła w rozgrywkach IX Mistrzostw Polski Wyższych Seminariów Duchownych Diecezjalnych i Zakonnych w piłkę nożną.

3. Formacja duchowa: zjednoczenie z Bogiem i poszukiwanie Chrystusa

Formacja duchowa według nauki Kościoła winna dążyć do tego, by alumni „nauczyli się żyć w zażyłej i nieustannej łączności z Ojcem przez Syna Jego Jezusa Chrystusa w Duchu Świętym” (PDV 45, DFK 8). Cel ten w naszym Seminarium był realizowany poprzez różne formy i praktyki życia duchowego. Tygodniowe rekolekcje jesienne (5 – 12 października) prowadził Ojciec Augustyn Pelanowski OSPPE, były one jednocześnie uprzedzającym przygotowaniem 22 alumnów V roku do kandydatury przed święceniami diakonatu i kapłaństwa (4 listopada).

Rekolekcje wiosenne (18 - 22 marca) dla wszystkich alumnów prowadził ksiądz prałat Marian Bocho z Jarosławia, podczas których alumni roku III i IV przygotowywali się do posług lektoratu (25) i akolitu (24). Posługi lektoratu udzielił ksiądz biskup Marian Rojek, akolitu ks. bp. Adam Szal.

Rekolekcje przed święceniami diakonatu dla 22 alumnów roku V prowadził ich ojciec duchowny ksiądz Krzysztof Chudzio w Ośrodku Rekolekcyjnym w Jarosławiu (14 - 20 maja), a dla 19 diakonów w tym samym miejscu ćwiczeniami duchowymi przed święceniami kapłańskimi kierował ojciec duchowny ksiądz Wacław Siwak (25 maja - 3 czerwca). Konferencje w czasie nowenny przed Uroczystością Niepokalanego Poczęcia NMP wygłosił ks. prałat Zbigniew Suchy

Comiesięczne dni skupienia prowadzili zasadniczo ojcowie duchowni, a jeden dzień skupienia poprowadził ksiądz prałat Marek Pieńkowski z Jarosławia. Duchowy wymiar miało także tradycyjne już pielgrzymowanie całej wspólnoty seminaryjnej do Kalwarii Paławskiej (3 maja). W Seminarium miały miejsce liczne nabożeństwa formacyjne, jak np. przygotowujące alumnów do podjęcia duchowej adopcji (ksiądz dr Roman Wawro), o charakterze trzeźwościowym, związane z dziełem Krucjaty Wyzwolenia Człowieka (ksiądz prałat Stanisław Zarych) czy maryjnym.

Dobłą tradycją naszego Seminarium stało się organizowanie spotkań tzw. „Szkoły Modlitwy”, w której uczestniczyło w ubiegłym roku około 25 młodzińców. Szkołą Modlitwy opiekuje się referent powołań duchownych w seminarium ksiądz dr Piotr Kandefer przy współudziale seminaryjnej grupy „Wieczernik”.

Postulowanemu przez adhortację „*Pastores dabo vobis*” odnajdowaniu Mistrza po to, by iść za Nim i trwać z Nim w jedności służył także sakrament pokuty. Szafarzami miłosierdzia Bożego przez posługę sakramentalną byli ojcowie duchowni oraz spowiednicy: ksiądz Marek Pieńkowski, ksiądz Mieczysław Rusin, ksiądz Tadeusz Biały, ksiądz Stanisław Tomaszek, ksiądz Kazimierz Florek i karmelita Ojciec Wojciech Twardzik.

Alumni przemyscy uczestniczyli czynnie w uroczystościach liturgicznych, które miały miejsce w Archikatedrze Przemyskiej, swoimi modlitwami obejmowali tegorocznych kapłanów jubilatów

4. Formacja intelektualna: zrozumienie wiary

Formacja intelektualna kandydatów do kapłaństwa znajduje konkretne uzasadnienie w samej naturze posługi kapłańskiej i zajmuje swe szczególne miejsce w całościowym przygotowywaniu alumnów do wyzwań „nowej ewangelizacji”, do której Kościół jest wciąż powoływany. Seminarium chcąc sprostać tym wymaganiom, dbało o pogłębienie wiedzy alumnów. Temu celowi służyły wykłady i ćwiczenia przewidziane programem studiów. W formacji intelektualnej zrealizowano materiał przewidziany przez *Ratio Studiorum* uzupełnione przez dodatkowe wykłady i ćwiczenia.

Dodatkowo do formacji intelektualnej alumnów przyczynił się wygłoszony do wszystkich studentów 29 września wykład prof. dra hab. Leszka Woźniaka „Możliwości rozwoju ekonomicznego i gospodarczego społeczności lokalnej”. W dniu 9 listopada 2006 roku zorganizowano w Seminarium sympozjum duszpasterskie poświęcone dziełu Nowej Ewangelizacji. Alumni uczestniczyli w Sympozjum mariologicznym w Pasierbku.

Dopełnieniem seminaryjnej formacji intelektualnej dla 21 alumnów roku VI (w tym trzech Braci Bazylianów) było złożenie egzaminów z całości teologii (*theologicum*) i obrona prac magisterskich przed komisją, której przewodniczył ksiądz prof. Łukasz Kamykowski Wydziału Teologii Papieskiej Akademii Teologicznej w Krakowie (2 marca). Dwóch diakonów broniło w tym roku prac magisterskich na Wydziale Teologicznym Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego.

Ważną pomoc w dziedzinie formacji intelektualnej stanowiła seminaryjna biblioteka, czytelnia i zakłady naukowe ze swymi księgozbiorami. W roku sprawozdawczym biblioteka spełniała swoją funkcję gromadzenia i udostępniania zbiorów, służąc różnorodną pomocą w intelektualnej i duchowej formacji alumnów. W odpowiedzi na zapotrzebowanie środowiska, świadczyła swe usługi także osobom spoza seminarium: kapłanom, osobom zakonnym oraz studentom i pracownikom naukowym świeckich uczelni.

Zasób biblioteki powiększa się stale poprzez zakupy i dary. W ostatnim roku zakupiono 640 książek. Na ten cel wydano 15 100 PLN. Skorzystano też z funduszy własnych, uzyskanych z kierma-

szu dubletów oraz opłat za „karty Czytelnika” w ramach których zakupiono m.in. multimedialne kursy języka włoskiego, angielskiego i rosyjskiego.

Od osób duchownych i instytucji diecezjalnych przekazano w formie darów łącznie ok. 700 vol. książek oraz liczne czasopisma. Wśród ofiarodawców należy wymienić – jak co roku - ks. abpa Józefa Michalika, Kurię Archidiecezjalną, Pana Profesora Kazimierza Żurawskiego oraz anonimowych sympatyków Biblioteki. Część darów po selekcji była przekazana alumnom na kiermasz książek, część pozostaje na półce „książki za złotówkę”.

Biblioteka prenumeruje 75 tytułów czasopism polskich i pięć zagranicznych. Na prenumeratę wydano w roku sprawozdawczym 6 250 PLN. Biblioteka otrzymuje w ramach wymiany 65 periodyków.

Komputerowym katalogowaniem obejmuje się nowo zakupione i ofiarowane książki, jednocześnie w miarę możliwości wprowadza się starsze pozycje. W roku sprawozdawczym skatalogowano komputerowo 3 246 książek. Równocześnie wprowadzono do użytku bieżące czasopisma.

Stan liczbowy księgozbioru biblioteki przedstawia się następująco:

- księgozbiór główny Biblioteki Seminarium Duchownego	
80 850	
- księgozbiór Biblioteki Diecezjalnej	13 461
- księgozbiór zakładów naukowych	20 019
- księgozbiór skatalogowanych starodruków	6 500
	(opisów)
- księgozbiór podręczny czytelników	1 660
- multimedia	340

Toteż suma pozycji bibliotecznych pozostających do dyspozycji alumnów i wszystkich korzystających Czytelników wynosi ok. 122 830 pozycji.

Na bieżąco uzupełniano bazę bibliograficzną dotyczącą zawartości „Niedzieli Przemyskiej” - 9 852 opisów oraz kontynuowano opracowanie bazy zawierającej pozycje związane z diecezją przemyską - 1 510 opisów, rozpoczęto tworzenie bazy zawartości „Kroniki

Diecezji Przemyskiej” – 150 opisów. W roku sprawozdawczym przygotowano do druku XII tom „Premisla Christiana”.

Korzystając z fachowej pomocy Księdza Krzysztofa Goneta, działającego w ramach organizacji bibliotek kościelnych, „FIDES” zakupiono i wprowadzono program biblioteczny MAK WWW, dzięki któremu katalogi Biblioteki są udostępniane przez Internet. Do usprawnienia pracy w Bibliotece przyczynił się również zakup dwóch skanerów oraz programów: Microsoft Windows XP Professional, Microsoft Office 2003. Utworzono nowe stanowiska komputerowe dla czytelników na korytarzu przy bibliotece oraz wyposażono kilka zakładów naukowych w sprawniejsze komputery. Sprzęt ten został ofiarowany przez firmę „Indor” z Warszawy.

Liczba wypożyczeń z magazynu głównego Biblioteki wyniosła 5 670. Z biblioteki prócz alumnów i braci bazylianów skorzystało ok. 463 osób. Obok wypożyczania książek odwiedzający bibliotekę korzystali z zasobów czytelni, uzyskiwali informacje bibliograficzne, a alumni, bracia bazylianie i księża profesorowie także z bibliotek zakładów naukowych.

W pracującej dla potrzeb biblioteki i seminarium, pracowni introligatorskiej oprawiano roczniki czasopism oraz poprawiano zniszczone książki. W ramach biblioteki działała także pracownia kserograficzna.

W okresie sprawozdawczym w Bibliotece pracowały następujące osoby: dyrektor Ks. Tadeusz Baj, s. Elżbieta Kot RM, p. Alicja Małek i p. Anna Bardzińska, a w pracowni introligatorskiej p. Edward Bień. Nadto na pół etatu, w czytelni czasopism pracowała p. Teresa Skrętkowska. Wiele pracy i zaangażowania w działalność biblioteki, zakładów naukowych i czytelni włożyli sami alumni.

5. Formacja duszpasterska: udział w miłości Jezusa - Dobrego Pasterza

Celem całej formacji kandydatów do kapłaństwa jest przygotowanie ich w szczególny sposób do udziału w miłości Chrystusa Dobrego Pasterza (por. PDV 57). Wiedzę zdobywaną przez alumnów podczas wykładów, w myśl słów adhortacji „*Pastores dabo vobis*”, należy wykorzystywać w zastosowaniach praktycznych, „które kandydaci do kapłaństwa powinni podejmować stopniowo i zawsze

w zgodzie z innymi obowiązkami, jakie nakłada na nich formacja” (PDV 57). Temu celowi służyły w naszym seminarium przede wszystkim ćwiczenia z katechetyki, homiletyki i liturgiki. Były one prowadzone nie tylko podczas roku akademickiego, ale również w czasie wakacji w rodzinnych parafiach alumnów. Okazją do zdobywania doświadczenia duszpasterskiego był udział w różnego rodzaju rekolekcjach, pielgrzymkach, spotkaniach duszpasterskich i w diecezjalnym Spotkaniu Młodych Archidiecezji Przemyskiej w Brzozowie Klerycy, wśród których byli animatorzy grup w różnych kościołach stacyjnych, alumni z Diakonii Muzycznej, alumni współpracujący z harcerzami, Grupa „Wieczernik” prowadząca w sobotę spotkanie powołaniowe, muzyczny zespół klerycki oraz odpowiedzialni za działalność ewangelizacyjną, zaangażowali się przebieg Spotkania z wielkim zapalem.

Alumni IV roku uczestniczyli w prowadzeniu wakacyjnych rekolekcji Ruchu Światło - Życie, zaś roku V włączyli się w rekolekcje organizowane przez Ruch Apostolstwa Młodzieży. Wielu kleryków wyruszyło na pielgrzymi szlak wędrując na Jasną Górę, czy ze swych rodzinnych parafii do Kalwarii Pałacowskiej zaprawiając się w ten sposób w duszpasterstwie pielgrzymkowym. Praktycznemu przygotowaniu do duszpasterstwa służyła działalność kół zainteresowań. Wśród nich obok wspomnianej już seminaryjnej „*Caritas*”, na wymienienie zasługują grupy ewangelizacyjne, wśród nich Koło Trzeźwości, Koło Misyjne, Koło Duszpasterstwa Głuchoniemych.

W seminarium istnieje Apostolat Powołaniowy „Wieczernik”, uczestniczący w szeroko rozumianym duszpasterstwie powołaniowym. W roku sprawozdawczym w seminarium zorganizowano sześć serii trzydniowych spotkań dla młodzieży męskiej nazywanych szkołą modlitwy. W każdej z serii brało udział około 25 uczestników. W ramach realizacji programu duszpasterskiego wspólnota „Wieczernik” aktywnie włączyła się w organizację kilku elementów programu Diecezjalnego Dnia młodych w Brzozowie. Alumni podejmowali również promocję Dzieła Pomocy Powołaniom w tym roku liczba uczestników dzieła powiększyła się o około 300 osób.

Formacji pastoralnej mają służyć także działające w seminarium wspólnoty ruchów i stowarzyszeń religijnych. Alumni zwykle włączyli się do tych wspólnot jeszcze przed wstąpieniem do seminarium. Wspólnoty te jednak są otwarte na wszystkich którzy pragną

skorzystać z ich charyzmatu. Należy tu wymienić wspólnoty Foccolare, Rycerstwo Niepokalanej, Ruchu Światło-Życie i Odnowę w Duchu Świętym.

6. Sprawy gospodarcze

W roku akademickim 2006/2007 wykonano w budynkach WSD następujące prace remontowo – budowlane:

1. Remont 6 sal wykładowych, pokoju profesorów i małej auli. W pomieszczeniach tych wymieniono okna, wykonano nową instalację grzewczą i elektryczną, zerwano parkiet, wyczyszczono go, ułożono na nowo, wycyklinowano i pomalowano. Sale wykładowe zostały odmalowane. W małej auli obniżono stropy, aby uzyskać lepsze efekty grzewcze.

2. Remont budynku mieszkalnego pracowników świeckich pracujących w seminarium: zrobiono dwie łazienki, odmalowano pokoje mieszkalne, poprawiono podłogi, wymieniono instalację elektryczną i grzejniki, ułożono płytki w korytarzach, trzy duże pokoje zaadoptowano na mieszkania.

3. Remont sali gimnastycznej. Wymieniono okna, wykonano nową instalację grzewczą, odmalowano ściany, kosze, drabinki, wycyklinowano i pomalowano parkiet.

4. Remont dwóch łazienek kleryckich i 6 pokoi w budynku głównym. Wymieniono instalację elektryczną.

5. Naprawiano na bieżąco wszelkie usterki w budynkach należących do Seminarium. Prace te w większości wykonywali nasi pracownicy.

6. Sprzedano trzy działki należące do WSD i zakupiono działkę przy ul. Ks. Popiełuszki, gdzie mieszkają ks. Profesorowie wykładający w Seminarium. Rozpoczęto prace przy osuszaniu budynku i jego odwodnieniu.

7. Zakończenie

Naszkieowany obraz życia seminaryjnego ubiegłego roku byłby niepełny, gdyby pominięte zostały wydarzenia najważniejsze, jakimi są święcenia diakonatu i kapłaństwa. 20 maja 2007 roku odbyły się święcenia diakonatu 22 alumnów piątego roku. Dziewię-

ciu alumnom w Sanoku farze święceń udzielił ks. bp Adam Szal, zaś w Dubiecku 13 alumnom święceń udzielił Ksiądz bp Marian Rojek

Radością całego Kościoła przemyskiego był dzień święceń kapłańskich - 26 maja 2007 roku w Wigilię Uroczystość Zesłania Ducha Świętego 17 diakonów Wyższego Seminarium Duchownego otrzymało w Bazylice Archikatedralnej z rąk J. E. Księdza Arcybiskupa Józefa Michalika święcenia kapłańskie i zostało włączonych w Prezbiterium Kościoła przemyskiego.

21 czerwca na konferencji pedagogicznej podsumowano kolejny rok formacji i 23 czerwca rozpoczęły się w Seminarium Duchownym wakacje. W czasie tego okresu miały miejsce w Seminarium trzy serie rekolekcji dla kapłanów. Dwie serie wygłosił ks. bp Paweł Socha, jedną ks. prof. Marek Starowieyski

24 września 2006 roku alumni po wakacyjnym wypoczynku alumni wrócili do seminarium oby rozpocząć kolejny rok przygotowania do święceń.

Omnia ad maiorem Dei gloriam.

Przemyśl, dnia 24 września 2007 roku.

ks. dr Piotr Kandefer

Aneks

Wykaz publikacji pracowników naukowych przemyskiego seminarium w roku akademickim 2006 – 2007

Ks. dr hab. prof. UKSW Kazimierz Bełch

I. Książka:

Wyzwania globalizacji w świetle nauki społecznej Kościoła,
Wyd. Archidiecezji Przemyskiej, Przemyśl 2007.

II. Artykuły naukowe:

1. *Program duszpasterski archidiecezji przemyskiej w latach 1993-2006*, w: *Numine Tuo Domine. Księga pamiątkowa dedykowana Metropolicie Przemyskiemu Księdzu Arcybiskupowi Józefowi Michalikowi w 20. Rocznicę święceń biskupich*, pod red. ks. bpa A. Szala, Przemyśl 2006, s. 141-166.

2. *Upowszechnianie pokoju*, w: *Ecclesiae, Patrie et homini serviens*, Rzeszów 2007, t. II, s. 307-316.

3. *Duszpasterstwo turystyczne*, „Premislia Christiana”, t. XII (2007), s. 209-232.

III. Publikacje duszpasterskie (popularno-naukowe, popularne, informacyjne):

1. *Powołanie do umiłowania Ojczyzny*, w: *Przypatrzmy się powołaniu naszemu. Podręcznik duszpasterski XXVII Przemyskiej Pieszej Pielgrzymki na Jasną Górę*, red. W. Partyka, Przemyśl 2007, s. 54-60.

2-7. Sześć artykułów na tematy związane z duszpasterstwem specjalnym, opublikowanych na łamach „Niedzieli Przemyskiej”.

IV. Recenzje:

1. *Wychowanie do patriotyzmu*, red. W. Janiga, Przemyśl – Rzeszów 2006, ss. 792, „Warszawskie Studia Pastoralne”, 4/2006, s. 144-146;

2. Ks. M. Olszewski, *Duszpasterstwo parafialne w świetle programów duszpasterskich Episkopatu Polski 1967-2000. Studium teologiczno-pastoralne*, Białystok 2005, ss. 439, „Warszawskie Studia Pastoralne”, 4/2006, s. 147-150;
3. Papieska Rada „Iustitia et Pax”, *Kompendium nauki społecznej Kościoła*, Kielce 2005, ss. 640, „Premisla Christiana”, t. XII (2007) s. 519-521;
4. A. Dylus, *Globalizacja. Refleksje etyczne*, Wrocław 2005, ss. 270, „Premisla Christiana”, t. XII (2007), s. 509-512.

Ks. dr Henryk Borcz

I. Artykuły naukowe:

1. *Zjawienia ŚP. Anny Elżbiety z Potockich Potockiej w opactwie Benedyktynek w Przemyślu w roku 1772*, w: *Numine Tuo Domine. Księga pamiątkowa dedykowana Metropolicie Przemyskiemu Księdzu Arcybiskupowi Józefowi Michalikowi w 20. rocznicę święceń biskupich*, red. bp A. Szal, Przemyśl 2006, s. 323-350.
2. *Rzeszowsko – Tyczyńskie Bractwo Kapłańskie pod patronatem Ducha Świętego i Maryi Dziewicy Matki Miłosierdzia od XV do XVIII stulecia*, w: *Ecclesiae, Patriae et Homini serviens. Księga pamiątkowa dedykowana Księdzu Biskupowi Kazimierzowi Górnemu z okazji 70. rocznicy urodzin oraz piętnastolecia posługi pasterskiej w Kościele Rzeszowskim*, red. E. Białogłowski i in., t. 1, Rzeszów 2007, s. 61-89.

II. Noty biograficzne.

1. *Cena Antoni (1926-1997), duszpasterz archidiecezji przemyskiej, filozof*, w: *Słownik polskich teologów katolickich 1994-2003*, t. 9, red. J. Mandziuk, Warszawa 2006, s. 141-142.
2. *Kaszowski Marian (1961-2002), duszpasterz rodzin w Przemyślu, pastoralista*, w: *Słownik polskich teologów katolickich 1994-2003*, t. 9, red. J. Mandziuk, Warszawa 2006, s. 265-266.

3. *Kociubiński (Kociuba) Mieczysław (1910-1996) kanonik honorowy przemyskiej kapituły katedralnej, archiwista, w: Słownik polskich teologów katolickich 1994-2003, t. 9, red. J. Mandziuk, Warszawa 2006, s. 293-294.*

4. *Wójtowicz Jan (1918-2001) kanonik honorowy przemyskiej kapituły katedralnej, pastoralista, w: Słownik polskich teologów katolickich 1994-2003, t. 9, red. J. Mandziuk, Warszawa 2006, s. 743 (współautor M. Kruk).*

Ks. dr hab. Stanisław Hareźga

I. Artykuły naukowe:

1. *Redakcyjne połączenie wyrażeń eschatologicznych w Dz 3,19-21, w: „Żyjemy dla Pana” (Rz 14,8). Studia ofiarowane S. Prof. Ewie J. Jezierskiej, red. W. Chrostowski, Warszawa 2006, s. 151-171 (Rozprawy i Studia Biblijne nr 23).*

2. *„Będziemy do Niego podobni” – nadzieja chrześcijan według 1 J 3,1-3, „Verbum Vitae” 9 (2006), s. 121-134.*

3. *Ewangeliczny obraz domu, „Pastores” 33 (4) 2006, s. 15-23.*

4. *Animator biblijny. Nowe powołanie i misja w Kościele, w: Numine tuo Domine. Księga pamiątkowa dedykowana Metropolii Przemyskiemu Księdzu Arcybiskupowi Józefowi Michalikowi w 20. rocznicę święceń biskupich, red. A. Szal, Przemyśl 2006, s. 401-407.*

5. *Lektura Pisma Świętego w kręgu biblijnym, w: Krąg biblijny. Materiały dla duszpasterzy, animatorów i wszystkich, którzy pragną czytać Pismo Święte, z. 2, red. P. Łabuda, Tarnów 2006, s. 9-11.*

6. *Magnificat, w: Encyklopedia Katolicka, t. 11, Lublin 2007, s. 807-810.*

7. *Maria, w: Encyklopedia Katolicka, t. 11, Lublin 2007, s. 1295-1296.*

8. *Powołani w Chrystusie, „Dzień Pański”. IV Wielkanocny Tydzień Biblijny – 15-22 kwietnia 2007, Przemyśl 2007, ss. 56.*

9. *Etapy lektury Biblii*, „Życie Duchowe” 51/2007, s. 14-18.
10. *Słowo o „dziś”*, „Pastores” 36 (3) 2007, s. 7-15.

Ks. dr Piotr Kandefefer

1. Artykuł

1. *Wprowadzenie do uczestnictwa w obrzędzie koronacji obrazu NMP Matki Nowego Życia z Zagórza*, w: *Sanktuarium Matki Bożej w Zagórze*, red. J. Kasiak Zagórze 2007 s. 227-241.

II. Redakcja

Kalendarz liturgiczny Archidiecezji Przemyskiej na Rok Pański 2006, Przemyśl 2007.

Ks. dr Norbert Podhorecki

1. Artykuły naukowe

1. *Kardynał Waltera Kaspera hermeneutyka dogmatu*, w: *Wybitni teologowie XX wieku. Krąg języka niemieckiego*, praca zbiorowa pod red. bpa J. Jezierskiego i K. Parzych, Olsztyn 2006, s. 121 – 148; opublikowane także w: „Premislia Christiana”, tom XII (2006/2007), s. 47 – 80.

2. *Radość i nadzieja czyli Kościół we współczesnym świecie w świetle Konstytucji „Gaudium et spes” Soboru Watykańskiego II*, „Resovia Sacra” R. 13 (2006) s. 79 – 105.

3. *Zarys teorii i pastoralnej praktyki urzędu biskupiego w teologii Kardynała Waltera Kaspera*, w: bp A. Szal (red.), *Numine tuo domine. Księga pamiątkowa dedykowana Metropolii Przemyskiemu Księdzu Arcybiskupowi Józefowi Michalikowi w 20. rocznicę święceń biskupich*, Przemyśl 2006, s. 575 – 609.

II. Redakcja

1. *Sprawozdanie z działalności Wyższego Seminarium Duchownego oraz Instytutu Teologicznego w Przemyślu za rok*

akademicki 2005/2006, „Premisla Christiana”, tom XII (2006/2007), s. 465 – 494.

III. Tłumaczenie:

Herausforderungen der Globalisierung im Licht der Soziallehre der Kirche (Zusammenfassung), w: K. Belch, Wyzwania globalizacji w świetle nauki społecznej Kościoła, Przemyśl 2007, s. 323 – 325.

Ks. dr Wacław Siwak

I. Artykuły naukowe

1. *Ministerium Akcji Katolickiej w misterium Kościoła, w: Numine Tuo Domine. Księga pamiątkowa dedykowana Metropoliecie Przemyskiemu Księdzu Arcybiskupowi Józefowi Michalikowi w 20. rocznicę święceń biskupich, red. A. Szal, Przemyśl 2006, s. 611-634.*

2. *Maryja - nowa Ewa. Wprowadzenie w teologię tytułu, „Życie Konsekrowane” 2006 nr 2, s. 69-81.*

3. *Maryja - Nauczycielka modlitwy w świetle nauczania Jana Pawła II, w: Jan Paweł II – mistrz duchowy, red. M. Chmielewski (Homo meditans, t. XXVII), Lublin 2006, s. 107-125.*

4. *“Corredemptrix – Corredentrice” e il magistero di Giovanni Paolo II, w: La Vergine Maria nel magistero di Giovanni Paolo II [Pontificia Academia Mariana Internationalis, Studi Mariologici, t. 11], red. T. Siudy, Città del Vaticano 2007, s. 270-296.*

5. *Z teologii kultu maryjnego, w: Sanktuarium Matki Bożej w Zagórze, red. Joanna Kułakowska-Lis, Zagórze 2007, s. 103-121.*

6. *Matka Nowego Życia. Wprowadzenie w teologię tytułu, w: Sanktuarium Matki Bożej w Zagórze, red. Joanna Kułakowska-Lis, Zagórze 2007, s. 189-225.*

7. *Niepokalana – Patronka Marianów, w: Droga życia. Konferencje duchowe w 20. rocznicę zatwierdzenia odnowionych Konstytucji i Dyrektorium Zgromadzenia Księży Marianów*

Niepokalanego Poczęcia NMP [Institutum Historiae Spiritualitatisque Marianorum, Studia Spiritualitatis Marianorum, t. 1], red. J. Kumala, Licheń Stary 2007, s. 83-106.

II. Artykuły popularno naukowe

1. *Duch ofiarowania*, „Rycerz Niepokalanej” (2006) nr 11, s. 294-296.
2. *Wiara Maryi*, „Informator Rycerstwa Niepokalanej”, (2006) nr 10-11, *Dodatek: V Zjazd MRRN. Trwamy mocni w wierze*, s. 1-9.
3. *Cała piękna jesteś Maryjo. Uroczystość Niepokalanego Poczęcia NMP*, „Rycerz Niepokalanej” (2006) nr 12, s. 358-360.
4. *Świąteczny odpoczynek*, „Zeszyty Maryjne” 10(2007) nr 1, s. 19-21.
5. *Zatroskani o jedność*, „Rycerz Niepokalanej” (2007) nr 1, s. 6-8.
6. *Życie w światłości Chrystusa*, „Niedziela przemyska” (2007) nr 4, s. I. V.
7. *Cierpieć z Chrystusem. Teologia namaszczenia chorych*, „Rycerz Niepokalanej” (2007) nr 2, s. 36-37.
8. *Zagórska Matka nowego Życia*, „Niedziela przemyska” (2007) nr 8, s. VIII.
9. *Świętość matczynego łona*, „Rycerz Niepokalanej” (2007) nr 3, s. 70-71.
10. *Konieczne minimum życia sakramentalnego*, „Zeszyty Maryjne” 10(2007) nr 2, s. 18-20.
11. *Maryi i nasze codzienne fiat*, „Niedziela przemyska” (2007) nr 12, s. IV.
12. *Zapotrzebowanie na miłosierdzie*, „Rycerz Niepokalanej” (2007) nr 4, s. 100-103.
13. *Vademecum mariologii Jana Pawła II*, „Rycerz Niepokalanej” (2007) nr 4, s. 117.
14. *Wesel się, Królowo Miła*, „Niedziela przemyska” (2007) nr 14, s. IV.
15. *Najcenniejszy duchowy pokarm*, „Zeszyty Maryjne” 10(2007) nr 3, s. 16-18.

16. *Stużąca Królowa*, „Niedziela przemyska” (2007) nr 17, s. IV.
17. *Świetlany dar Bożej łaski*, „Rycerz Niepokalanej” (2007) nr 5, s. 132-134.
18. *Zbawcze Dzieło Chrystusa. Wielkanocna medytacja nad teologią ołtarza głównego z Muniny*, „Niedziela Przemyska” (2007) nr 18, s. IV.
19. *Tajemnica Niepokalanego Serca Maryi*, Rycerz Niepokalanej (2007) nr 6, s. 164-166.
20. *Sposób ochrony*, „Rycerz Niepokalanej” (2007) nr 7-8, s. 192-195.
21. *W duchu pokuty*, „Zeszyty Maryjne” 10(2007) nr 4, s. 17-19.
22. *Zadośćuczynna modlitwa i ofiara*, Rycerz Niepokalanej (2007) nr 9, s. 224-226.
23. *W trosce o wspólnotę Kościoła*, „Zeszyty Maryjne” 10(2007) nr 5, s.

Ks. dr hab. prof. UŚ Jan Twardy

1. Artykuły naukowe

1. *Głoszenie słowa Bożego formowaniem sumień słuchaczy*, w: *Słowo Boże w liturgii i życiu Kościoła*, red. A. Żądło, Katowice 2006, s. 105-128.
2. *Kaznodziejskie nauczanie o Duchu Świętym w roku liturgicznym*, „Przegląd Homiletyczny” 10(2006), s. 71-83.
3. *Kerygmat a wydarzenie w głoszeniu cudów Jezusa*, „Śląskie Studia Historyczno-Teologiczne”, 2006, t. 39, z.2, s. 319-330.
4. *Nauczanie pasterskie księdza arcybiskupa metropolity Józefa Michalika*, w: *Numine tuo Domine. Księga pamiątkowa dedykowana Ks. abp. J. Michalikowi w 20. rocznicę święceń biskupich*, red. A. Szal, Przemyśl 2006, s. 215-236.
5. *Przemiany w polskiej teorii homilii pod wpływem II Soboru Watykańskiego*, w: *Wierność i aggiornamento. Wokół recepcji Soboru Watykańskiego II*, red. G. Kucza, Katowice 2006, s. 207-220.

6. „*Włóż Twe słowa[Panie] w moje usta, abym mówił, coś mi kazał*”. K. Piotr Skarga SJ jako kaznodzieja królewski, [w:] *Wielcy kaznodzieje Krakowa, Studia in honorem prof. Eduardi Staniek*, red. K. Panuś, Kraków 2006, s. 39-51.

7. *Wskazania i przestrogi dla głosicieli kazań pasyjnych*, [w:] *Męka Jezusa szkołą człowieczeństwa. Kazania pasyjne. Biblioteka Pomocy Kaznodziejskich*, t. XVII, red. J. Twardy, Przemyśl 2007, s. 5-19.

II Recenzje

1. *Concise Encyclopedia of Preaching*, red. William H. Willimon, Richard Lischer, Westminster John Knox Press Louisville, Kentucky 1995, ss. XXI+518; F. B 5-23,5x16, „Przegląd Homiletyczny” 10(2006), s. 140-143.

2. Ks. Kazimierz Panuś, *Wielcy mówcy Kościoła w Polsce*, Wydawnictwo UNUM, Kraków 2005, ss. 482, F. B. 5 - 33,5x17 „Przegląd Homiletyczny”, 10(2006), s. 137-139.

3. Wilfried Engemann, *Einführung in die Homiletik*, A. Francke Verlag Tübingen und Basel 2002, 502 ss., „Śląskie Studia Historyczno-Teologiczne”, 2006, t. 39, z. 2, s. 469-471.

III. Noty biograficzne

1. Ks. Katecheta Ignacy Bocheński we wspomnieniach jego uczennic. W 52. rocznicę śmierci – 24 kwietnia 2007 r., „Kurier Błazowski”, 16(2007), nr 95, s. 28-30.

2. Ksiądz Profesor Tadeusz Kocór, „Kurier Błazowski”, 15(2006), nr 93, s. 26-27.

3. Ks. Wicedziekan Proboszcz mgr Jan Bocek, „Kurier Błazowski”, 16(2007), nr 96, s. 21-22.

4. Ks. Wiesław Groszek – nowy polski misjonarz w Gwatemali, „Kurier Błazowski”, 16(2007), nr 94, s. 31-33.

IV. Redakcja

1. *Męka Jezusa szkołą człowieczeństwa. Kazania pasyjne. Biblioteka Pomocy Kaznodziejskich*, t. XVII, red. Jan Twardy, Przemyśl 2007, ss. 92.

V. Opracowania

1. *Ks. Piotr Skarga SJ, Kazanie sejmowe wtóre: O miłości ku ojczyźnie i o pierwszej chorobie Rzeczypospolitej, która jest z nieżyczliwości ku ojczyźnie [poszerzone oprac. przypisów: J. Twardy], [w:] Wielcy kaznodzieje Krakowa, Sudia in honorem prof. Eduardi Staniek, red. K. Panuś, Kraków 2006, s. 51-63.*
2. *Prośba o napisanie wspomnień o śp. ks. Dziekanie Władysławie Adolfie Kowalu (1933-1998), „Kurier Błażowski” 16(2007), nr 97, s. 30.*

Ks. prof. dr hab. Marian Wolicki1. Artykuły naukowe

1. *Metodologiczne problemy opisywania zjawisk życia rodzinnego, w: Podstawowe zagadnienia psychologii religii, praca zbior. pod red. Stanisława Głaza, Kraków 2006, s. 289-292.*
2. *Doświadczenie grzechu, w: Podstawowe zagadnienia psychologii religii, praca zbior. pod red. Stanisława Głaza, Kraków 2006, s. 317-318.*
3. *Doświadczenie łaski, w: Podstawowe zagadnienia psychologii religii, praca zbior. pod red. Stanisława Głaza, Kraków 2006, s. 319-321.*
4. *Doświadczenie przebaczenia, w: Podstawowe zagadnienia psychologii religii, praca zbior. pod red. Stanisława Głaza, Kraków 2006, s. 322-326.*
5. *Znaczenie wychowawcy w wychowaniu ku wartościom, w: Wychowanie ku wartościom, praca zbior. pod red. ks. J. Zimnego, Sandomierz 2006, s. 62-68.*
6. *Ks. Profesor Kazimierz Wais jako filozof, uczony i profesor, w: Numine Tuo, Domine. Księga pamiątkowa dedykowana Metropoliecie Przemyskiemu Księdzu Arcybiskupowi Józefowi Michalikowi w 20. rocznicę święceń biskupich, praca zbior. pod red. ks. Bpa Adama Szala, WAP, Przemyśl 2006, s. 731-747.*
7. *Manipulacja społeczna, w: Współczesne trendy w badaniach naukowych, praca zbior. pod red. ks. dra hab. J. Zimnego, Rużomberok -Sandomierz 2006, s. 11-20.*

8. *Błogosławiony Ks. Bronisław Markiewicz jako pedagog*, „Społeczeństwo i Rodzina. „Stalowowolskie Studia Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego Jana Pawła II, 2006 nr 4 (9) s. 196-202.
9. *Istota, rodzaje i geneza zła*, w: *Aktualne wyzwania dla nauk społecznych*, praca zbior. pod red. ks. dra hab. Jana Zimnego, Ruzomberok – Kijów- Sandomierz 2006, s. 100-108.
10. *Renesansowy ideał chrześcijanina w naukach humanistycznych*, w: *Renesansowy ideał chrześcijanina*, praca zbior. pod red. W. Sajdek, Lublin 2006, s. 87-98.
11. *Błogosławiony Ks. Bronisław Markiewicz. Wybitny pedagog przelomu XIX i XX wieku*, w: *Pedagodzy na współczesne czasy*, praca zbior. pod red. ks. dra hab. Jan Zimnego, Stalowa Wola –Ruzomberok- Sandomierz 2006., s. 161-175.
12. *Stuga Boży Janos Brenner - węgierski kapłan-męczennik*, w: *Węgry-Polska. Wspólne dziedzictwo*, praca zbior. pod red. ks. dra hab. Jana Zimnego, Sandomierz 2007, s. 205-207.
13. *Zarys dziejów powiatu Nisko (I)*, „Sztafeta” 2007 nr 14 (2098) – 5 kwietnia 2007, s. 19.
14. *Zarys dziejów powiatu Nisko (II)*, „Sztafeta” 2007 nr 15 (2099) – 12 kwietnia 2007. s.
15. *Słowo wprowadzające do książki: Profilaktyka, resocjalizacja, rewalidacja- pomocą rodzinie*, praca zbior. pod red. dr hab. B. Kałdon, Sandomierz- Stalowa Wola 2007, s. 9-10.
16. *Rola rodziców w procesie socjalizacji dzieci*, w: *Profilaktyka, resocjalizacja, rewalidacja- pomocą rodzinie*, praca zbior. pod red. dr hab. B. Kałdon, Sandomierz –St. Wola 2007, s. 58-68.
17. *Osoba znacząca*, „Gość Wrocławski” 2007, nr 13, s. III.
18. *Błogosławiony ks. Bronisław Markiewicz (1842-1912) jako promotor wychowania i nauczania młodzieży na Podkarpaciu*, „Premisla Christiana” , t. XII, Przemyśl 2006/2007, s. 193-208.
19. *Wartość i sens pracy ludzkiej według analizy egzystencjalnej i logoterapii*, w: *Praca człowieka jako kategoria współczesnej pedagogiki*, praca zbior. pod red. W. Furmanka, Rzeszów- Warszawa 2007, s/. 100-106.

20. *Edukacja ku wartościom*, „Kwartalnik Pedagogiczny” 2007, nr 2 (49), s. 17-21.

21. *Logoterapeutyczna koncepcja wychowania*, Stalowa Wola 2007.